

UTTALELSE – REPRESENTANTSKAP I TROMS AP, NOVEMBER 2023

Uttalelse om energi - Troms Arbeiderparti

Tilgang til nok fornybar kraft og rettferdige strømpriser har på kort tid gått fra å være noe vi kunne ta for gitt, til å bli en av de største utfordringene for å ivareta bosetting, fremtidig vekst og vedtatte klimamål i Nord-Norge

I nord medfører denne krisen ikke bare tapte muligheter for ny utvikling, men også for vårt eksisterende eksportorienterte og samfunnsbærende næringsliv. Det meste av vår industri konkurrerer i internasjonale markeder hvor råvaretilgang, kraftpriser og miljøfotavtrykk er vårt viktigste fortrinn i global konkurranse. Tilgang på mer ren og rimelig kraft er det som avgjør om vi lykkes med omstillingen i det grønne skifte, eller mister vår konkurransekraft og posisjon i markedet.

Situasjonen er alvorlig i Norge og i vår landsdel. Statnett legger til grunn at strømprisene i Norge kan bli de dyreste i Europa uten rask utbygging av mer kraftproduksjon. Dette mens det gis fortløpende konsesjoner til prosjekter som vil øke kraftteterspørselen raskt. Melkøya er et eksempel, men mange andre prosjekter prioriteres frem i kraftkøen her i Nord-Norge uten at vi er garantert like mye ny kraft inn i nettet. Troms Arbeiderparti holder fast ved at strømprisen skal være et fortrinn for vårt eksisterende næringsliv og globalt konkurransedyktig for nye investeringer i grønne næringer.

Dagens finansieringsmodeller for nettutvikling oppleves også som en hemske når vi står overfor omfattende investeringer i kraftnett og elektrifisering på tvers av sektorer. Bosettingsmønsteret og geografien gjør ikke bare regninga for et nytt kraftnett i nord større, men gir mye høyere kostander ettersom det er færre som deler på kostnadene når anleggsbidragene skal betales. I tillegg medfører de lange og kalde vintre at strømforbruket er høyere i nord, som og gir mer nettleie enn i andre landsdeler.

Troms Arbeiderparti er glad for at regjeringen møter utviklingen med styrkning av embetsverket for behandling av konsesjoner og har høye ambisjoner for mer kraftnett og kraftproduksjon. Vi ser også positivt på at det nå er stadfestet at Northconnect-kabelen til Storbritannia ikke blir bygget. I lys av Melkøya ser vi allerede effektene av regjeringens handlingsplan for raskere nettutbygging og mer kraftproduksjon i Finnmark. Troms og Nordland påvirkes også av Melkøya-vedtaket, men har fremdeles et stort uløst problem med mangel på kraftnett og ny kraftproduksjon.

Vi ser med bekymring på at Nord-Norge ikke ble tatt med i de to utlysingsrundene for den nasjonale Havvindsatsingen i 2023.

Nord-Norge var ikke med fra start da oljeeventyret tok av og igjen ser vi at det offentlig finansierte havvind-toget ruller ut av stasjonen, mens vi står igjen på perrongen uten at rutetabellene gir noe entydig svar på når vårt tog skal gå.

En nasjonal satsning på havvind i hele landet er ikke ren distriktspolitikk. Ny forskning fra NTNU ser ut til å bekrefte det energikommisjonen allerede har bemerket: *Når alle land rundt Nordsjøbassenget bygger ut havvind i det samme området vil Norge kunne få dårligere betalt for kraften når det først blåser, og tilsvarende kraftmangel og høye priser når det er vindstille.* I en slik situasjon vil det sannsynligvis være gull verdt å produsere kraft i en landsdel som ikke er omfattet av de samme værssystemene som naboene våre er. Ny kraftproduksjon i Nord-Norge vil bidra til forsyningssikkerhet, men vi må fremdeles sikres tilstrekkelig balansekraft.

I høst ble det besluttet at Oljedirektoratet og Petroleumstilsynet bytter navn til henholdsvis Sokkeldirektoratet og Havindustritilsynet. Formålet med navneendringene er å i større grad reflektere det bredere ansvarsområdet forvaltningsorganene nå får, for å utvikle nye næringer som transport og lagring av CO₂, havvind og havbunnsmineraler.

Det nye Sokkeldirektoratet har et avdelingskontor i Harstad, mens Havindustritilsynet ikke er til stede i nord. Styrker vi disse forvaltningsinstitusjonenes tilstedeværelse i nord vil det bidra til flere sårt tiltrengte kompetansearbeidsplasser og samtidig sende et kraftfullt signal til både næring og forvaltning om hvor det er viktig å være til stede.

Troms Arbeiderparti mener:

- Ren og rimelig kraft i tilstrekkelige mengder skal fortsatt være et samfunnsgode for folk i nord.
- Eksisterende og ny kraftproduksjon skal sikre husholdninger, verdiskaping, arbeidsplasser og samfunnsutvikling mot klimamålet i 2030 og 2050.
- Kraft som produsert på våre felles naturressurser skal forvaltes og eies av fellesskapet.
- Regninga for utbygging og drift av kraftnettet må fordeles rettferdig i nasjonalt perspektiv og det må tas hensyn til det spredte bosettingsmønsteret i nord, samt det høye kraftbehovet som følger av klimatiske forskjeller. Betalingsevne er et viktig fundament for rettferdig kostnadsfordeling
- Nord-Norge skal prioriteres fra start i nasjonale satsinger på nye energiformer som f.eks. Havvind
- Forvaltningsinstitusjoner, herunder Sokkeldirektoratet og Havindustritilsynet, knyttet til nye nasjonale satsinger må ha fysisk tilstedeværelse i Nord-Norge.